

Το φυσικό οικοσύστημα του Κηφισού Ποταμού

Ηλίας Αποστολίδης¹, Θέμης Αδαμόπουλος²

¹Δασολόγος, ²Δασολόγος

Τον Απρίλιο 2007, έγινε μια περιήγηση-αυτοψία στο βόρειο τμήμα του Κηφισού Ποταμού και πιο συγκεκριμένα στις περιοχές της ζώνης Α του Προεδρικού Διατάγματος προστασίας του για να καταγραφεί η βλάστηση και η γενικότερη κατάσταση του φυσικού χώρου.

Κατά την περιήγηση αυτή διαπιστώθηκε ότι ο Κηφισός έχει κακοποιηθεί με πολλούς τρόπους και η χειροτέρευση αυτή συνεχίζεται, παρά τη θεωρητική θεσμική προστασία του. Το ποτάμι είναι μια μεγάλη υδάτινη διαδρομή, που ασφυκτιά μέσα στον αστικό ιστό του Λεκανοπεδίου. Τα σημαντικότερα στοιχεία που παρατηρήθηκαν είναι ότι:

- Είναι ποταμός κλειστός, χωρίς προσβάσεις στους κατοίκους, χωρίς να επιτελεί το ρόλο της αναψυχής που αναμφίβολα θα έπρεπε να έχει.
- Η βλάστηση αντικατοπτρίζει την ταλαιπωρία του ποταμού και των παραρευμάτων του. Δεν αποτελείται πάντα από παραποτάμια είδη και όπου αυτό συμβαίνει, με κύριο είδος δένδρου τον πλάτανο, τα άτομά του είναι συνήθως αραιά και κακόμορφα, ενώ πολύ σπάνια είναι σε καλή κατάσταση.
- Στη βλάστηση παρεισφρύουν σε μεγάλο βαθμό φυτά των πευκοδασών και των ανοιχτών πεδινών χώρων, γεγονός που δείχνει ότι το παραποτάμιο στοιχείο έχει πιεστεί σε μια όλο και στενότερη ζώνη, σε όλο και μικρότερο ζωτικό χώρο.
- Το νερό είναι ποιοτικά υποβαθμισμένο, με βυθό ακόμα περισσότερο υποβαθμισμένο και μόνο σε λίγα σημεία καθαρό, κυρίως στο άνω τμήμα της λεκάνης απορροής.
- Η λεκάνη απορροής του ποτάμιου οικοσυστήματος είναι αρκετά εκτεταμένη, αλλά παρουσιάζει έντονα τα σημάδια των ανθρωπογενών επεμβάσεων με μεγάλη οικιστική εξάπλωση και με το καμένο δάσος στο Τατόι, το οποίο βρίσκεται σε στοιχειώδη αναγέννηση και διαχείριση από το Δασαρχείο Πάρνηθας.
- Δεν βρέθηκαν αξιόλογα γεφύρια εκτός από εκείνο της οδού Τατοΐου.

Οι φυτοκοινωνίες πλατάνου βρέθηκαν σε 11 από τα 16 σημεία δειγματοληψίας. Σε καλή κατάσταση χαρακτηρίστηκαν σε 6 από τις 11 περιπτώσεις. Οι φυτοκοινωνίες πλατάνου συγκρινόμενες με αυτές περιοχών που είναι στο δίκτυο NATURA 2000, είναι φτωχότερες σε είδη, με λιγότερο ανεπτυγμένα φυτά, ενώ τα υδρόφιλα συνοδά είδη της φυτοκοινωνίας (*Equisetum arvense*, *Carex pendula*, *Carex distans*) παρουσιάζονται σε φτώχη διασπορά και μικρή κάλυψη του εδάφους.

Οι προτάσεις για τη διαχείριση του ποτάμιου οικοσυστήματος του Κηφισού, θα πρέπει να κινούνται στην κατεύθυνση

- της απορρύπανσης των νερών,
- της έρευνας σημείων και διαδρομών πρόσβασης,
- της ανάπλασης και δημιουργίας χώρων ήπιας αναψυχής και
- της έρευνας για περιοχές που προσφέρονται για φυτεύσεις.

Για την ορθολογική διαχείριση του φυσικού στοιχείου και του ποτάμιου οικοσυστήματος είναι απαραίτητα τα παρακάτω:

- Η σύνταξη Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης
- Η σύνταξη Ειδικού Διαχειριστικού σχεδίου

Πολύ σημαντικός είναι για την Αθήνα και ο ρόλος του ποταμού ως φυσικού κλιματιστικού, λόγω των ρευμάτων αέρα που δημιουργεί, κατά μήκος της κοίτης του, με κατεύθυνση από βορρά προς νότο, αλλά και των τοπικών, μικρής έντασης, αλλά πολύ σημαντικών κινήσεων αέρα κατά το καλοκαίρι.